

**Van: S. van Baars <s.vanbaars@hotmail.com>**

**Onderwerp: De oorzaak van de verzakkingen langs kanaal Almelo – De Haandrik**

**Datum: 15-04-2024**

**Bijlage: RapportOorzaakVerzakkingen**

Geachte bewoners langs het kanaal,  
geachte volksvertegenwoordigers,

Op dit moment vindt de grootste geotechnische schadezaak uit de Nederlandse geschiedenis plaats. In 2020 werd hiernaar al een eerste schadeonderzoek uitgevoerd. Omdat deze erg gebrekkig was, werd in 2021 opnieuw een schadeonderzoek uitgevoerd. Dit gebeurde door dezelfde onderzoeksinstantie. Bij dit tweede schadeonderzoek waren ook externe hoogleraren / experts betrokken; vijf externe leden van een Begeleidingscommissie en twee leden van een Adviescommissie. Zij waren door de provincie procedureel aangesteld om o.a. op het einde te reviewen of het tweede schadeonderzoek al dan niet correct is verlopen.

Deze leden ontvingen precies een maand geleden, op 15 maart 2024, van de bewonersstichting Kant Nog Wal een email met brief, met onder andere de opmerking:

*De gedupeerden ondervinden veel problemen met de afhandeling van hun schade. Ook is men bang voor toekomstige schade omdat er nog heel veel werkzaamheden gedaan moeten worden en de Provincie Overijssel zich vastklampt aan één oorzaak – achtergrond verdroging en klimaatverandering. Dit gebrek aan zelfreflectie gaat in onze ogen er weer toe leiden dat er opnieuw schade ontstaat.*

Het is inderdaad essentieel dat, voor de juridisch correcte afhandeling van de schades, voor de reparatie van de bestaande schades en voor het voorkomen van toekomstige schades, de juiste schadeoorzaak wordt erkend. Op grond van vele bewijzen is het zeker dat klimaatverandering / droge zomers / achtergrondverdroging (autonoom) niet de oorzaak is van de verzakkingen langs het kanaal. De echte oorzaak is het illegaal kweldicht maken van het kanaal (causaal).

Voor meer informatie, zie het meegestuurde rapport, of de samenvatting van dit rapport onderaan deze email. Mocht u na het lezen van het rapport ook geïnteresseerd zijn in de Bijlagen, dan kunt u die per email gratis aanvragen.

Met vriendelijke groeten,

Prof. dr. ir. Stefan van Baars

*Lid voormalige Adviescommissie 2<sup>e</sup> Schadeonderzoek Kanaal Almelo - De Haandrik  
Voormalig hoogleraar en ere-hoogleraar funderingstechniek en grondmechanica*

Ik verzoek de griffies van de provincie, het waterschap en de gemeentes om deze email, samen met het meegestuurde rapport digitaal door te geleiden aan de raadsleden.

## **Samenvatting Rapport Oorzaak Verzakkingen**

Op dit moment vindt de grootste geotechnische schadezaak uit de Nederlandse geschiedenis plaats. De provincie Overijssel wilde dat ook grotere schepen toegang zouden krijgen tot de

haven van Hardenberg en heeft daarom besloten het kanaal Almelo – De Haandrik te vergroten voor 700 ton schepen. Bij deze werkzaamheden ging er echter veel mis. Sinds de werkzaamheden aan het kanaal zijn er veel schades ontstaan door vernatting, trillingen, instabiele damwanden en klapankers. Echter veruit de grootste schades zijn ontstaan door de grote verzakkingen van de kades. Sinds de werkzaamheden zijn langs het kanaal honderden huizen, tuinen, straten, kabels en leidingen aan het verzakken.

De provincie erkent geen verzakkingschades en zegt dat deze *“voor een aanzienlijk deel het gevolg zijn van achtergrondverdroging, die geen relatie heeft met de werkzaamheden aan het kanaal.”* Echter, als we kijken naar de peilbuizen in de polder, in de directe omgeving van het kanaal, dan zien we dat de grondwaterstand over meerdere decennia geen daling laat zien. Er spelen dus bij het kanaal geen gevolgen van klimaatverandering of achtergrondverdroging.

In de bodem van kades langs het kanaal zit veen. Veen is een organisch materiaal. Zolang er geen zuurstof / lucht bij komt, blijft veen eeuwenlang in takt, maar zodra er zuurstof / lucht bij komt, vergaat veen door oxidatie of verrotting. Aangezien de kades vóór de werkzaamheden niet verzakten, en erna wel, moet geconcludeerd worden dat tijdens de werkzaamheden de grondwaterstand in de kades sterk gedaald moet zijn en het veen is komen droog te staan. Peilbuizen bewijzen inderdaad dat de grondwaterstand in de kades met bijna een meter is gezakt, tot aan de onderkant van de veenlaag. In 2017 werden al zakkingschades gemeld, terwijl in 2012 nog geen daling zichtbaar was bij de peilbuizen in de kades. Daarom moet de grote daling van de grondwaterstand in de kades zich hebben afgespeeld tussen 2013 en 2016. Waardoor het komt dat de grondwaterstand in de kades sindsdien zo laag staat, dat bleek de kernvraag in het tweede schadeonderzoek. Hiervoor bestonden twee theorieën:

- 1) De lage grondwaterstand is langzaam over de vele jaren (autonoom) tot stand gekomen door klimaatverandering / droge zomers / achtergrondverdroging.
- 2) De lage grondwaterstand is relatief snel door de werkzaamheden (causaal) tot stand gekomen, bijvoorbeeld door het waterdicht maken van de kanaalbodem.

Er zijn geen bewijzen vóór, maar wel veel bewijzen tegen, de zomers van 2018 en 2019 als schadeoorzaak. Zo is er geen achtergrondverdroging, zijn er hydrologisch berekeningen die aantonen dat droge zomers weinig effect hebben op de grondwaterstand, zijn er eerder nog drogere zomers geweest zonder zakkingschades, kunnen de droge zomers van 2018 en 2019 niet verklaren dat ook al vóór deze zomers huizen verzakten, traden de schades alleen op langs het kanaal en alleen sinds de werkzaamheden en stond ook in het relatief natte jaar 2021 de grondwaterstand in de kade tot onder de veenlaag, ongeveer 2 m lager dan het kanaalpeil. Dit bewijst dat de huidige lage grondwaterstand in de kades niet langzaam over de vele jaren (autonoom) door klimaatverandering / droge zomers / achtergrondverdroging tot stand is gekomen, maar relatief snel (causaal) door de illegale verdichting van de kanaalbodem met klei, leem en bentoniet-klei. Dit als terugvalscenario tegen kweloverlast.

Zolang er niet wordt ingegrepen en niet de grondwaterstand in de kades wordt verhoogd, zal het veen in de kades verder oxideren en zullen de kades verder blijven zakken.

- 3) gekomen door klimaatverandering / droge zomers / achtergrondverdroging.
- 4) De lage grondwaterstand is relatief snel door de werkzaamheden (causaal) tot stand gekomen, bijvoorbeeld door het waterdicht maken van de kanaalbodem.

Er zijn geen bewijzen vóór, maar wel veel bewijzen tegen, de zomers van 2018 en 2019 als schadeoorzaak. Zo is er geen achtergrondverdroging, zijn er hydrologisch berekeningen die aantonen dat droge zomers weinig effect hebben op de grondwaterstand, zijn er eerder nog drogere zomers geweest zonder zakkingschades, kunnen de droge zomers van 2018 en 2019 niet verklaren dat ook al vóór deze zomers huizen verzakten, traden de schades alleen op

langs het kanaal en alleen sinds de werkzaamheden en stond ook in het relatief natte jaar 2021 de grondwaterstand in de kade tot onder de veenlaag, ongeveer 2 m lager dan het kanaalpeil. Dit bewijst dat de huidige lage grondwaterstand in de kades niet langzaam over de vele jaren (autonoom) door klimaatverandering / droge zomers / achtergrondverdroging tot stand is gekomen, maar relatief snel (causaal) door de illegale verdichting van de kanaalbodem met klei, leem en bentoniet-klei. Dit als terugvalscenario tegen kweloverlast.

Zolang er niet wordt ingegrepen en niet de grondwaterstand in de kades wordt verhoogd, zal het veen in de kades verder oxideren en zullen de kades verder blijven zakken.